

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/13/2025
Identifikačné číslo spisu:	7622204730
Dátum vydania rozhodnutia:	02.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7622204730.1

ROZHODNUTIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu I.V.A., s.r.o., so sídlom Matejovce nad Hornádom 2, IČO: 36 452 751, zastúpeného LEGAL & CORP s. r. o., so sídlom Gajova 11, Bratislava, IČO: 47 237 325, proti žalovanému METAKOV s.r.o., so sídlom Drevárska 2, Spišská Nová Ves, IČO: 36 751 545, zastúpenému advokátkou JUDr. Ľubomírou Bašistovou Virovou, Zimná 62, Spišská Nová Ves, IČO: 42 099 595, za účasti intervenienta na strane žalovaného eCont s.r.o., so sídlom Košické Olšany 319, IČO: 36 748 048, zastúpeného Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, o určení vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 10Cb/8/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/148/2023-269 zo dňa 25. septembra 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu proti I. výroku rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/148/2023-269 zo dňa 25. septembra 2024 **z a m i e t a**.

II. Dovolanie žalobcu proti II. a III. výroku rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/148/2023-269 zo dňa 25. septembra 2024 **o d m i e t a**.

III. Žalovaný **m á** voči žalobcovi **n á r o k** na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

IV. Intervenient na strane žalovaného **m á** voči žalobcovi **n á r o k** na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 10Cb/8/2022-177 zo dňa 24. apríla 2023 prvým výrokom žalobu zamietol, druhým výrokom priznal žalovanému nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v celom rozsahu a tretím výrokom priznal intervenientovi na

strane žalovaného nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam konkretizovaným v žalobe z dôvodu, že dňa 23.08.2009 ako predávajúci uzatvoril s intervenientom na strane žalovaného ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, pričom kúpna cena bola dohodnutá v tom čase v už neexistujúcej menovej jednotke slovenská koruna (ďalej tiež s vyjadrením v alfabetickej kóde „SKK“). Predmetná kúpna zmluva preto nebola uzatvorená platne pre absenciu podstatnej náležitosti, a to určenia kúpnej ceny, pričom žalobca považoval kúpnu zmluvu za absolútne neplatný právny úkon taktiež z dôvodu počiatočnej nemožnosti plnenia podľa § 37 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (v znení ku dňu uzavretia zmluvy 23.08.2009; ďalej tiež „OZ“).

3. Súd prvej inštancie žalobu zamietol, pričom uviedol, že dospel k záveru o jej nedôvodnosti z viacerých „na sebe nezávislých právnych dôvodov“. S poukazom na § 9 ods. 1 prvá veta zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike (ďalej tiež „zák. č. 659/2007 Z. z.“) konštatoval, že dojednanie kúpnej ceny v slovenskej mene (SKK) v čase, keď bolo zákonným platidlom na území Slovenskej republiky euro, nespôsobuje nemožnosť plnenia, nakoľko uvedené zákonné ustanovenie predpokladá, že ak nejaká majetková hodnota znie na slovenskú korunu, tak sa považuje za majetkovú hodnotu znejúcu na menu euro, a to v prepočte a so zaokrúhlením ich peňažného vyjadrenia podľa konverzného kurzu a ďalších pravidiel pre prechod na euro. Zdôraznil, že slovenská koruna zostala nositeľom majetkovej hodnoty vo vzťahu k mene euro po uplatnení konverzného kurzu. Pritom z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že k vyplateniu kúpnej ceny žalobcovi v eurách aj skutočne došlo; svedkovia (bývalá konateľka žalobcu J. J. a konateľ intervenienta E. T.) zhodne potvrdili určitosť dojednania kúpnej ceny ako aj jej vyplatenie. Súd prvej inštancie ďalej s poukazom na § 40a OZ uviedol, že aj keby bolo dojednanie o kúpnej cene neplatné, napr. pre nejasnosť alebo neurčitosť, resp. pre rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi o cenách, tak táto skutočnosť by mohla zakladať iba tzv. relatívnu neplatnosť právneho úkonu, a to výlučne v dotknutej časti. Pritom relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa môže dovoliť iba osoba, ktorá ju sama nespôsobila. V tejto súvislosti zároveň dodal, že právo domáhať sa neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehote, pričom žalovaný vo vyjadrení k žalobe takúto námietku vzniesol.

4. Na odvolanie žalobcu rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/148/2023 - 269 z 25. septembra 2024 tak, že prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, druhým výrokom priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a tretím výrokom priznal intervenientovi na strane žalovaného nárok voči žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

5. Odvolací súd aplikujúc § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) uviedol, že sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. K vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd zdôraznil, že pri posudzovaní platnosti akéhokoľvek právneho úkonu je v súlade s tendenciami európskeho súkromného práva nevyhnutné vždy prihliadať na spoločný úmysel zmluvných strán v čase uzavretia zmluvy a v súlade so zásadou in favor contractus uprednostniť naplnenie zmyslu obsahu zmluvy pred formálnym odmietnutím poskytnutia ochrany takémuto právnemu vzťahu a v tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 640/2014 z 01.04.2015.

6. Konštatoval, že súd prvej inštancie v rámci zisteného skutkového stavu poukázal na to, že štatutárne orgány oboch strán kúpnej zmluvy, konajúce v rozhodnom čase, označili uvedenie ceny v slovenských korunách za administratívnu chybu, pričom kúpna cena bola zaplatená v eurách po prepočte podľa zákonom určeného konverzného kurzu, čo žalobca v odvolaní nenamietal. Podľa odvolacieho súdu v konaní nebolo sporné, že kúpna cena bola dohodnutá určito a zodpovedala trhovej hodnote nehnuteľností, sporné bolo, či dojednanie kúpnej ceny v slovenských korunách v čase 8 mesiacov po zavedení meny euro je dôvodom absolútnej neplatnosti zmluvy.

7. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne uzavrel, že slovenská koruna v rozhodnom čase disponovala hodnotou určiteľnou podľa pevného konverzného kurzu, a preto písomnú dohodu zmluvných strán o kúpnej cene v slovenských korunách nepovažoval za absolútne neplatnú pre nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 OZ. Keďže hodnota kúpnej ceny aj napriek jej vyčísleniu v neplatnej mene bola ľahko určiteľná, pričom ani pre zmluvné strany v čase plnenia nebola sporná, nebolo možné kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností na intervenienta na strane žalovaného posúdiť ako absolútne neplatný právny úkon pre nemožnosť plnenia.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, prostredníctvom ktorého sa domáhal zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

9. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania výslovne na základe § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom sformuloval právnu otázku, ktorá podľa neho v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená a od jej vyriešenia malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu: „Či aj v dnešnej dobe (ako aj do budúcnosti) je možné si PLATNE uzatvoriť kúpnu zmluvu (podľa ust. § 588 OZ), a teda v konkrétne posudzovanom prípade, v ktorej sa zmluvné strany dohodnú na zaplatení kúpnej ceny v zaniknutej resp. neexistujúcej mene.“

10. Zdôraznil, že v konaní pred súdmi nižších inštancií namietal absolútnu neplatnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy zo dňa 23.08.2009) z dôvodu, že v ňom absentovala jedna z obligatórnych náležitostí pre tento zmluvný typ v zmysle § 588 OZ, a to dohoda o kúpnej cene, „nakoľko kúpnu cenu si v tom čase zmluvné strany dohodli v zaniknutej mene, ktorá v čase uzatvorenia tohto právneho úkonu neexistovala, čo podľa právneho názoru dovolateľa predstavuje počiatočnú nemožnosť plnenia“. Ďalej uviedol, že obrana žalovaného založená na aplikácii § 9 ods. 1 zák. č. 659/2007 Z. z. by mohla mať relevanciu len v prípade uzavretia kúpnej zmluvy pred dňom zavedenia eura, čo nie je prípad predmetnej kúpnej zmluvy.

11. Podľa dovolateľa každý prejav vôle zmluvných strán pri uzatváraní kúpnej zmluvy na nehnuteľnú vec musí byť zachytený v písomnej forme. Ak v takom písomnom právnom úkone absentuje jedna z obligatórnych náležitostí tohto právneho úkonu (dohoda o kúpnej cene), stáva sa tento právny úkon absolútne neplatným, čo nemožno konvalidovať prejavom vôle zmluvných strán, ako dôvodil odvolací súd v napadnutom rozsudku. V tejto súvislosti dovolateľ podporne poukázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 424/2011 z 29.09.2011. Podľa dovolateľa, ak všeobecný právny predpis na platné uzatvorenie právneho úkonu vyžaduje obligatórne písomnú formu, tak spoločný úmysel zmluvných strán musí byť zachytený v tomto písomnom právnom úkone. Teda spoločný prejav vôle, ktorým sa má nahrádzať dohoda o kúpnej cene musí byť zachytený výlučne v písomnej forme (napr. formou dodatku), keďže na platné uzatvorenie zmluvy podľa ust. § 588 OZ, sa vyžaduje výlučne písomná forma, pričom jej prípadne zmeny musia byť zachytené tiež výlučne v písomnej forme.

12. Dovolateľ namietal, že interpretácia účelu dotknutých ustanovení zák. č. 659/2007 Z. z. zo strany odvolacieho súdu nebola správna, keďže v prípade uplatnenia takej interpretácie by bolo možné si platne dohodnúť kúpnu cenu v zaniknutých, resp. v neexistujúcich platidlách. Účelom uvedeného zákona bolo zavedenie premeny majetkových hodnôt, v ktorých jedna mena ako oficiálne a výlučné platidlo zaniká a jej nástupcom sa stáva nové zákonné platidlo. Dovolateľ preto nesúhlasil so záverom, že predmetná dohoda o kúpnej cene (v zaniknutej mene) je platná, ako ani s konštatovaním odvolacieho súdu, že ide len o formálnu chybu v písaní. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) sp. zn. 3Cdo/81/2011 zo dňa 31.12.2012 a uviedol, že súd prihliada na vôľu subjektov právneho úkonu len v prípade, že nie je v rozpore s jazykovým vyjadrením tohto úkonu, teda výkladom vôle subjektov možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nemožno však ním výslovne vyjadrený prejav vôle dopĺňať. Zdôraznil, že počas celého konania pred nižšími súdmi nenamietal určitosť dojednania kúpnej ceny, ale výlučne spôsob, ktorým si zmluvné strany dohodli kúpnu cenu, a to v neexistujúcom platidle, čo odporuje zákonu, a teda predmetom konania je posúdenie,

„či dohoda o kúpnej cene znejúca v zaniknutej mene nespôsobuje absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy zo dňa 23.08.2009“.

13. K dovolaniu podali žalovaný (č.l. 322 a nasl.) a intervenient na strane žalovaného (č. l. 313 a nasl.) samostatné vyjadrenia, v ktorých dovolaciemu súdu zhodne navrhli, aby dovolanie zamietol a priznal im nárok na náhradu trov dovolacieho konania. S poukazom na úpravu obsiahnutú v § 3 ods. 1 za k. č. 18/1996 Z. z. o cenách a v § 9 ods. 1 za k. č. 659/2007 Z. z. uviedli, že predmetná kúpna zmluva nie je absolútne neplatný právny úkon, keďže kúpnu cenu je možné jednoznačne určiť, jej určenie neodporuje zákonu a nezakladá počiatočnú nemožnosť plnenia daného záväzku. Rovnako zhodne uviedli, že pokiaľ by bola dohoda o kúpnej cene v rozpore so zákonom, uvedené by malo za následok (len) relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa však nemôže dovolať ten, kto ju sám spôsobil a súčasne určenia relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa možno domáhať vo všeobecnej premlčacej lehote podľa OZ, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k uskutočneniu právneho úkonu, pričom námietka premlčania bola zo strany žalovaného vznesená vo vyjadrení k žalobe.

14. K vyjadreniu intervenienta na strane žalovaného sa vyjadril dovolateľ (č.l. 356 a nasl.) tak, že v danom dovolacom konaní je potrebné skúmať ako spornú otázku výlučne to, či kúpna zmluva z 23.08.2009 predstavuje (ne)platný právny úkon z hľadiska absencie jednej z obligatórnych náležitostí podľa § 588 OZ, ktorou je dohoda o kúpnej cene v zaniknutej, resp. neexistujúcej mene, „čo podľa právneho názoru žalobcu predstavuje počiatočnú nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník“. Vo zvyšku poukázal na svoju argumentáciu uvedenú v dovolaní a taktiež zopakoval dovolací návrh.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), preskúmal vec postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a s verejným vyhlásením rozsudku (§ 438 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je v časti prípustné, avšak nie je dôvodné.

16. Dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené tak, že v § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

18. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania je daná podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

19. Podľa ust. § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Podľa ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

21. Podľa ust. § 442 CSP, dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

22. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (§ 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

23. Pre všetky procesné situácie, v ktorých ust. § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“, a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska ust. § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

24. Právnu úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c) CSP má za cieľ dosiahnutie jednoty v rozhodovaní dovolacích senátov.

25. Vo vzťahu k právnej otázke vymedzenej dovolateľom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd uvádza, že podľa judikatúry ústavného súdu: „I. Pojem „otázka vyriešená“ podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP treba vykladať ako „vyriešená ustálená“. Zmyslom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je umožniť dovolateľom obrátiť sa na najvyšší súd s požiadavkou o právny názor až dovtedy, dokým sa právny názor k danej otázke neustáli. Tento výklad má svoj racionálny základ, ktorý pramení z účelu dovolania, spočívajúci v požiadavke, aby najvyšší súd vlastným meritorným rozhodovaním rozvíjal, zjednocoval a vytváral judikatúru slovenských súdov, a tak naplnil princíp právnej istoty ako jeden zo základných pilierov právneho štátu. II. Ustálená prax musí byť zrejma nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, príp. sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, je vhodné, aby ho publikoval v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.“ (I. ÚS 115/2020; ZNaU 33/2020).

26. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

27. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ namieta správnosť právneho posúdenia veci založeného na názore súdov oboch nižších inštancií, podľa ktorého posudzovaná kúpna zmluva z 23.08.2009 medzi žalobcom (predávajúcim) a intervenientom na strane žalovaného (kupujúcim) nie je absolútne neplatný právny úkon ako tvrdí žalobca. Ide o prejudiciálnu právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie v danom spore o určenie vlastníctva žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam. Žalobca určovaciu žalobu primárne podal proti žalovanému ako terajšiemu vlastníkovi predmetných nehnuteľností, ním nadobudnutých od intervenienta ďalšou kúpnu zmluvou.

28. Za účelom splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo väzbe na § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolateľ formuloval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom uviedol, že táto otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená - „Či aj v dnešnej dobe (ako aj do budúcnosti) je možné si PLATNE uzatvoriť kúpnu zmluvu (podľa ust. § 588 OZ), a teda v konkrétnom posudzovanom prípade, v ktorej sa zmluvné strany dohodnú na zaplatení kúpnej ceny v zaniknutej resp. neexistujúcej mene.“ Keďže dovolateľ nenamietal nesprávne zistenie skutkového stavu, ale namietal to, ako na skutkový stav súd aplikoval právne normy, ako aj výsledok takejto aplikácie, ide o namietanie nesprávneho právneho posúdenia, teda o otázku právnu (nález ústavného súdu, sp. zn. III. ÚS 97/2021 z 12.05.2022).

29. Dovolací súd s prihliadnutím na celý obsah dovolania v kontexte s okolnosťami daného sporu vzhliadol prípustnosť dovolania len vo vzťahu k časti formulovanej právnej otázky, ktorá sa týka námietky absolútnej neplatnosti žalobcom spochybňovanej kúpnej zmluvy z 23.08.2009, a to vo väzbe na konkrétnu okolnosť posudzovaného prípadu, keďže platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. Zvyšná časť formulovanej otázky, v ktorej sa dovolateľ všeobecne pýta na možnosť platne uzavrieť kúpnu zmluvu podľa § 588 OZ s vyjadrením kúpnej ceny „v dnešnej dobe (ako aj do budúcnosti)... v zaniknutej resp. neexistujúcej mene“, má v kontexte s tu posudzovaným prípadom charakter otázky len akademickej (teoretickej) a hypotetickej (bez priamej väzby na skutkové okolnosti danej veci). To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom, a na ktoré dovolací súd odpoveď zásadne nedáva.

30. Dovolateľ konkrétne namietal, že v písomnej kúpnej zmluve z 23.08.2009 bola kúpna cena vyjadrená v menovej jednotke (SKK), ktorá od 17.01.2009 (po skončení obdobia duálneho hotovostného peňažného obehu), teda aj v čase zavŕšenia posudzovaného právneho úkonu už v SR nebola platná (bola zamenená za novú menu euro), pričom pre určenie vlastníckeho práva žalobcu (predávajúceho) k predmetným nehnuteľnostiam bol kľúčový právny záver, či takýto spôsob určenia kúpnej ceny zakladá absolútnu neplatnosť celej kúpnej zmluvy. Podľa názoru dovolateľa kúpna zmluva z 23.08.2009 predstavuje absolútne neplatný právny úkon z hľadiska absencie jednej z obligatórnych náležitostí kúpnej zmluvy uzatvorenej podľa § 588 OZ, ktorou je dohoda o kúpnej cene v zaniknutej, resp. neexistujúcej mene, čo predstavuje počiatočnú nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 OZ.

31. Dovolací súd vzhľadom na už vyššie uvedené dospel k záveru, že rozhodnutie vo veci samej záviselo od vyriešenia právnej otázky, či v takých okolnostiach aké predstavuje vec tu posudzovaná, uvedenie kúpnej ceny peňažnou sumou v slovenských korunách v kúpnej zmluve uzavretej podľa ustanovenia § 588 Občianskeho zákonníka dňa 23.08.2009, t. j. po zavedení meny euro v Slovenskej republike zákonom č. 659/2007 Z. z., malo bez ďalšieho za následok jej absolútnu neplatnosť podľa ustanovenia § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Inak povedané, či uvedenie kúpnej ceny peňažnou sumou v slovenských korunách v čase, keď už bolo v Slovenskej republike zákonnou menou euro, spôsobilo absolútnu neplatnosť celej kúpnej zmluvy zo dňa 23.08.2009 o prevode vlastníctva nehnuteľností uzavretej podľa § 588 OZ, z dôvodu absencie platnej dohody zmluvných strán o kúpnej cene, resp. z dôvodu počiatočnej nemožnosti plnenia podľa § 37 ods. 2 OZ. Zároveň ide o právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, t. j. vo význame vyriešená ustálená, preto ju dovolací súd posúdil ako prípustnú z dovolateľom vymedzených dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

32. Podľa ust. § 1 ods. 1 a 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení platnom a účinnom ku dňu 23.08.2009 (deň uzavretia kúpnej zmluvy; ďalej tiež „ObZ“), tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. (2) Právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na

ktorých spočíva tento zákon.

33. Podľa ust. § 261 ods. 1 a 6 ObZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. (6) Zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

34. Podľa ust. § 34 OZ, právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

35. Podľa ust. § 35 ods. 2 OZ, právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

36. Podľa ust. § 37 ods. 1 až 3 OZ, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. (2) Právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je neplatný. (3) Právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný.

37. Podľa ust. § 588 OZ, z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

38. Podľa ust. § 589 OZ, cenu treba dojednať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, inak je zmluva neplatná podľa § 40a.

39. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa dovolacieho súdu sa sudy nižších inštancií uvedeného excusu nedopustili, keď nezistil dovolateľom namietanú vadu nesprávneho právneho posúdenia veci.

40. Dovolací súd konštatuje, že dovolacím prieskumom v danej veci nezistil dôvodnosť dovolania podaného žalobcom pre nesprávne právne posúdenie veci, keďže nemožno súhlasiť s právnym názorom dovolateľa, podľa ktorého dohoda o kúpnej cene v slovenských korunách v čase po zavedení meny euro v Slovenskej republike zákonom č. 659/2007 Z. z., má predstavovať absenciu jednej z obligatórnych náležitostí daného právneho úkonu, pričom má ísť o taký nedostatok, v dôsledku ktorého sa kúpna zmluva z 23.08.2009 stala absolútne neplatnou. Právny názor dovolateľa v tu posudzovanom prípade vychádza z nesprávnej premisy o chýbajúcej podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy, ktorou je dohoda o kúpnej cene.

41. Nepochybne kúpna zmluva je najbežnejším odvodeným spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva, pričom predstavuje konsenzuálny právny úkon. Ide o dvojstranný právny úkon pozostávajúci z návrhu (oferty) a prijatia návrhu (akceptácie), spočívajúci vo vzájomných a obsahovo zhodných prejavoch vôle dvoch zmluvných strán, na základe ktorých predávajúcemu vznikne povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu. Kúpna zmluva vzniká, keď sa zmluvné strany zhodli (dosiahli konsenzus) o predmete kúpy a kúpnej cene, pokiaľ zákon alebo dohoda zmluvných strán nevyžaduje ďalšie náležitosti. Uvedené obligatórne náležitosti boli v prípade kúpnej zmluvy z 23.08.2009 splnené.

42. Zo skutkového stavu zisteného v konaní pred súdmi nižších inštancií je zrejmé, že výška kúpnej ceny a jej určitosť v konaní neboli sporné. Rovnako tak nebola sporná ani skutočnosť, že dohodnutá ku

úpna cena vyjadrená v SKK a následne uhradená kupujúcim v eura'ch po prepočte oficiálne stanoveným pevným konverzným kurzom (1 euro = 30,126 SKK), zodpovedala hodnote/cene vyjadrenej v kúpnej zmluve v slovenský'ch koruna'ch, pričom v čase uzavretia zmluvy bolo v Slovenskej republike menovou jednotkou euro. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí poukázal aj na zistenie a konštatovanie súdu prvej inštalcie, že osoby, ktoré sa ako štatutárne orgány zmluvných strán zúčastnili kontraktáčného procesu, označili uvedenie kúpnej ceny v slovenských korunách za administratívnu chybu. Uvedené relevantné skutkové okolnosti nižšie súdy právne posúdili tak, že nemali za následok žalobcom tvrdenú absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy z 23.08.2009. Odvolací súd považoval za podstatné to, že kúpna cena bola dohodnutá určito, zodpovedala trhovej hodnote prevádzaných nehnuteľností, pričom slovenská koruna v rozhodnom čase disponovala hodnotou určiteľnou podľa pevného konverzného kurzu, a preto konšatoval, že súd prvej inštalcie rozhodol správne, keď „písomnú dohodu zmluvných strán o kúpnej cene v slovenských korunách nepovažoval za absolútne neplatnú pre nemožnosť plnenia podľa § 37 ods. 2 OZ“. Zdôraznil pritom zásadu in favor contractus.

43. Podstatné aj pre dovolacie konanie bolo to, že dovolateľ kľúčovo založil svoj uplatnený nárok (určenie vlastníctva) na argumentácii o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 23.09.2009 podľa § 37 ods. 2 OZ. Podľa dovolateľa predmetom konania pred súdmi nižších inštalcií nemalo byť posudzovanie toho, či slovenská koruna v rozhodnom čase disponovala hodnotou určiteľnou (prevoditeľnou) podľa pevného konverzného kurzu, ale výlučne len to, či sa dovolateľ a intervenient mohli platne dohodnúť na zapltení kúpnej ceny v neexistujúcej mene. Pritom uviedol, že právny úkon absolútne neplatný z dôvodu absencie jednej z obligatórnych náležitostí nie je možné zhojiť ratihabíciou/konvalidáciou „spoločným úmyslom zmluvných strán v čase uzavretia zmluvy ... keďže tento „úmysel“ musí byť prísne formalisticky zachytený výlučne LEN v písomnej forme“. V tejto súvislosti dovolateľ poprel správnosť aplikácie zásady in favor contractus odvolacím súdom pri právnom posúdení platnosti kúpnej zmluvy v danom prípade. Dovolateľ považoval za podstatnú predpísanú písomnú formu zmluvy o prevode nehnuteľností, a preto podľa neho na posúdenie platnosti zmluvy nemohla mať žiadny vplyv následná úhrada kúpnej ceny kupujúcim v eurách.

44. K vyššie uvedenému dovolací súd najskôr uvádza, že už skôr v inom spore vyslovil, že princíp priority výkladu v prospech platnosti zmluvy (in favor contractus) sa uplatní aj pri posúdení, či nastali také právne skutočnosti, ktoré môžu mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/26/2024 z 26.05.2025). Odvolací súd preto v napadnutom rozhodnutí (ods. 26) správne zdôraznil, že pri posudzovaní platnosti akéhokoľvek právneho úkonu je v súlade s tendenciami európskeho súkromného práva nevyhnutné vždy prihliadať na spoločný úmysel strán v čase uzavretia zmluvy a v súlade so zásadou in favor contractus uprednostniť naplnenie zamýšľaného obsahu zmluvy pred formálnym odmietnutím poskytnutia ochrany takému právnomu vzťahu (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 640/2014 z 01.04.2015). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na ďalší nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 242/07 z 03.07.2008, podľa ktorého: „Základným princípom výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmlúv. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou a nie zásadou“.

45. Ďalej dovolací súd k problematike absolútnej neplatnosti právnych úkonov (zmlúv) uvádza, že vo všeobecnosti platia závery vyplývajúce z uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 424/2011 z 29.09.2011, na ktoré poukázal aj dovolateľ, a podľa ktorých je pre absolútnu neplatnosť právnych úkonov podľa platnej právnej úpravy charakteristické, že nastáva priamo zo zákona (ex lege), pôsobí od počiatku (ex tunc), vylučuje možnosť ratihabície, či konvalidácie vadného právneho úkonu, nepremlčuje sa a bez akéhokoľvek časového obmedzenia sa jej môže dovolávať každý, pretože táto neplatnosť pôsobí proti všetkým (erga omnes). Vývojom judikatúry najvyššieho súdu došlo k určitej korekcii v otázke prihliadania v sporovom konaní na absolútnu neplatnosť právneho úkonu ex offio, keď vyslovil, že „na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada len cez vedomosť o skutočnosti jemu známej z vykonaného dokazovania. Súd nehľadá absolútnu neplatnosť nad rámec tvrdení strán.“ (rozsudok sp. zn. 5Obdo/35/2023 z 30.07.2024, publikovaný ako judikát č. R 51/2024 v Zbierke stanovísk najvyššieho

súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5 ročník 2024).

46. Z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že sa stotožnil s meritórnym rozhodnutím súdu prvej inštancie ako aj s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 1, 2 CSP), ktoré spolu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu tvorí organický celok. Tým odvolací súd aproboval skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, ktorý v rámci riešenia prejudiciálnej otázky k samotnému predmetu sporu (o určenie vlastníctva žalobcu k nehnuteľnostiam) neposúdil kúpnu zmluvu z 23.08.2009 ako absolútne neplatný právny úkon z dôvodov tvrdených žalobcom. Zároveň na podporu tohto záveru sa (a contrario) ďalej vyjadril aj k právnemu posúdeniu z hľadiska prípadne možnej relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy v časti dohody o kúpnej cene. Oba súdy nižších inštancií vo svojich rozhodnutiach teda (implicitne) vychádzali zo správnej premisy, že ten istý právny úkon (jeho časť) nemôže byť súčasne absolútne ako aj relatívne neplatný, inak povedané, že v prípade neplatnosti právneho úkonu (jeho časti) môže ísť buď o neplatnosť absolútnu (tu najmä § 37 OZ) alebo relatívnu (§ 40a OZ, § 267 ods. 1 ObZ).

47. Dovolací súd v tejto súvislosti len poznamenáva, že predmetná kúpna zmluva bola uzavretá medzi podnikateľmi (obchodnými spoločnosťami) v súvislosti s ich podnikateľskou činnosťou, pričom oba súdy nižších inštancií pri právnom posúdení vychádzali z úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku (lex generalis), keďže predmetom kúpnej zmluvy z 23.08.2009 bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a Obchodný zákonník ako lex specialis neupravuje kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností (§ 588 a nasl. OZ) ako ani absolútnu neplatnosť právneho úkonu z dôvodu počiatočnej nemožnosti plnenia (§ 37 ods. 2 OZ), namietanú žalobcom. Právna úprava neplatnosti právnych úkonov v Obchodnom zákonníku je čiastková a ako lex generalis sa aplikuje Občiansky zákonník. Osobitná úprava Obchodného zákonníka (lex specialis) sa vzťahuje na otázky obsahových náležitostí právnych úkonov (§ 267 ObZ), ako aj na otázky formálnych náležitostí platnosti právnych úkonov (§ 272 ObZ).

48. V nadväznosti na vyššie uvedené k otázke odlíšenia absolútnej neplatnosti a relatívnej neplatnosti právnych úkonov dovolací súd považuje za vhodné poukázať aj na doktrínu (napr. OVEČKOVÁ, O., CSACH, K. Obchodné právo 1. Všeobecná časť a súťažné právo. Bratislava: Wolters Kluwer SR s. r. o., 2019, s. 208 a nasl.), podľa ktorej vo všeobecnosti neplatnosť právneho úkonu spôsobuje jeho vada spočívajúca v absencii niektorej z náležitostí právneho úkonu, s ktorou zákon spája dôsledok neplatnosti. Ide o situáciu, kedy právny úkon síce vznikol (existuje), ale existencia určitej vady ho diskvalifikuje v tom zmysle, že z hľadiska práva sa považuje za neplatný. Neplatný právny úkon nevyvoláva právne následky zamýšľané stranami. Ako už bolo dovolacím súdom uvedené vyššie, absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) pôsobí voči každému. Na rozdiel od uvedeného, relatívna neplatnosť právneho úkonu v zmysle občianskeho práva je taká neplatnosť, ktorej sa môže dovolávať len ten, kto je takým úkonom dotknutý (oprávnená strana). Právny úkon postihnutý dôvodom relatívnej neplatnosti je platný, pokiaľ sa ten, kto je takýmto úkonom dotknutý, nedovolá jeho neplatnosti. Dovoľat' sa relatívnej neplatnosti nemôže ten, kto ju sám spôsobil. Právne dôvody relatívnej neplatnosti právneho úkonu sú v Občianskom zákonníku taxatívne vymenované (§ 40a). Súd relatívnu neplatnosť sám ex offio nezisťuje, nevyhlasuje a prihliada na ňu len na návrh, t. j. oprávnená osoba sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu musí dovolať. Účinky relatívnej neplatnosti nastávajú spätne (ex tunc) od urobenia právneho úkonu. Ďalej na rozdiel od absolútnej neplatnosti, relatívna neplatnosť právneho úkonu môže pominúť (zaniknúť) z viacerých dôvodov - dôvod neplatnosti dodatočne odpadol, oprávnený sa neplatnosti nedovolal alebo strana, ktorá bola neplatnosťou dotknutá, dodatočne právny úkon schválila (ratihabícia).

49. Ďalej je žiaduce uviesť, že kúpna zmluva ako konsenzuálny právny úkon obsahuje zložku vôľovú, ktorú určité subjekty (zmluvné strany) vyjadrujú navonok so zameraním na vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, pričom pre platnosť právneho úkonu musia byť splnené všetky podstatné náležitosti jednak pri zložke vôľovej a jednak pri samotnom prejavení tejto vôle navonok. Zo skutkových okolností v danom prípade je zrejmé, že vôľa zmluvných strán je v súlade s ich vonkajšími prejavmi tejto vôle, pričom nižšie súdy na základe zisteného skutkového stavu dospeli k správne právnemu záveru, že v rámci kúpnej zmluvy uzavretej podľa § 588 OZ došlo k dohode zmluvných strán aj o kúpnej cene, a teda nemohol obstať ako opodstatnený názor dovolateľa o absencii takej dohody ako obligatórnej podmienky

uzavretia platnej kúpnej zmluvy.

50. Podľa dovolacieho súdu oba sudy pri právnom posúdení veci správne prihliadali aj na osobitosti posudzovaného prípadu, keď zobrali do úvahy, že kúpna zmluva bola uzavretá dňa 23.08.2009, teda v čase po nadobudnutí účinnosti zákona č. 659/2007 Z. z., o zavedení meny euro v SR, ktorý okrem iného upravoval aj podmienky prechodného obdobia, s duálnym zobrazovaním cien, platieb a iných hodnôt, čo sa týkalo aj cien nehnuteľností. Prechodné obdobie duálneho zobrazovania, počas ktorého sa v ustanovenom rozsahu cien, platieb a iných hodnôt a podľa ďalších ustanovených pravidiel povinne vykonávalo duálne zobrazovanie zároveň v slovenskej mene a tiež v eurách, sa začal jeden mesiac po dni určenia konverzného kurzu a skončil jeden rok po dni zavedenia eura (§ 18 cit. zákona). Aj preto názor dovolateľa, že k dátumu 23.08.2009 spadajúceho do tohto prechodného obdobia, uvedenie kúpnej ceny v slovenských korunách malo zakladať počiatočnú nemožnosť plnenia s následkom absolútnej neplatnosti celej kúpnej zmluvy podľa § 37 ods. 2 OZ, nebol správny. Dovolací súd zdôrazňuje a považuje za podstatné to, že kúpna cena bola v kúpnej zmluve vyjadrená zrozumiteľne, určite, jednoznačnou peňažnou sumou v slovenských korunách, a to v dobe, keď podľa zákona č. 659/2007 Z. z. sa pri platbách mala uvádzať (aj) informatívna peňažná suma v slovenských korunách. Preto púhe opomenutie zmluvných strán vyjadriť dohodnutú kúpnu cenu v aktuálnej mene euro (prípadne duálne v EUR a SKK), nemala za následok absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy. V tejto súvislosti taktiež nemožno vytknúť odvolaciemu súdu, pokiaľ v zmysle § 37 ods. 3 OZ kládol dôraz na nepochybný význam toho, čo chceli zmluvné strany v kúpnej zmluve v časti dohody o kúpnej cene vyjadriť, keď zdôraznil, že slovenská koruna v rozhodnom čase disponovala hodnotou určiteľnou podľa pevného konverzného kurzu a vo vzťahu ku kúpnej cene „ktorá síce bola v dôsledku chyby v písaní uvedená v zaniknutej mene, ale jej hodnota bola jednoducho určiteľná a pre strany ani v čase podpisu zmluvy, ani v čase jej plnenia nebola sporná.“ Aj keď v danom prípade nešlo o chybu v písaní a počítaní v tradičnom chápaní (napr. preklep, nesprávny súčet, neexistujúci dátum), v nadväznosti na zistený skutkový stav vo veci, obsah výpovedí štatutárnych orgánov zmluvných strán konajúcich pri uzatváraní kúpnej zmluvy a s prihliadnutím na osobitné okolnosti daného prípadu súvisiace s určitým spôsobom zavádzania meny euro v SR, aj so stanovením prechodného obdobia duálneho zobrazovania meny, či uvádzania informatívnej peňažnej sumy v slovenských korunách, bol záver odvolacieho súdu o nepreukázaní dôvodov absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 37 ods. 2 OZ vecne správny.

51. Nie nevýznamnou okolnosťou v danom spore je taktiež to, že k dátumu 23.08.2009 predstavovala slovenská koruna menu síce neplatnú, avšak nie neexistujúcu (fiktívnu, vymyslenú, neurčitú) a z hľadiska dohody o kúpnej cene bez možnosti zistenia jej hodnoty, keďže na základe zákona č. 659/2007 Z. z. v spojení s Nariadením Rady (ES) č. 694/2008 z 08.07.2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 2866/98, došlo k zavedeniu pravidla prepočtu slovenskej koruny na euro konverzným kurzom. Ak aj bola kúpna cena k dátumu 23.08.2009 vyjadrená v už neplatnej menovej jednotke, jej výšku v platnej mene euro možno zistiť aplikovaním zákonného konverzného kurzu. V ekonomickom ponímaní sa mena považuje za veličinu definovanú jedným číselným údajom a príslušnou jednotkou. Každá mena teda obsahuje svoju základnú jednotku, ktorá vyjadruje určitú merateľnú hodnotu, pričom na základe porovnania ďalších ekonomických ukazovateľov (napr. miera inflácie, rast HDP a pod.) je možné porovnávať hodnotu menových jednotiek navzájom aplikovaním konverzného kurzu. V tu posudzovanom prípade je teda možné s určitosťou stanoviť hodnotu kúpnej ceny vyjadrenej v neplatnej mene aplikovaním konverzného kurzu určeného vyššie citovanými predpismi, nakoľko konverzný kurz je v zmysle zákona č. 659/2007 Z. z. neodvolateľný pevný prepočítací kurz medzi eurom a slovenskou korunou, je určený legitímnym spôsobom a na základe jeho aplikácie je možné vyjadriť hodnotu veci aj v prípade, že kúpna cena zní na neplatnú menovú jednotku, na základe čoho nemožno dospieť k záveru, že dohoda o kúpnej cene, ako podstatná náležitosť kúpnej zmluvy, absentuje.

52. Z právnej úpravy aplikovanej v danom prípade súdmi nižších taktiež vyplýva, ako to konštatoval už súd prvej inštancie, že od 01.01.2009 platila na území SR popri slovenskej korune aj novo zavedená mena euro. Dňom zavedenia eura sa v hotovostnom peňažnom obeh v Slovenskej republike prešlo zo slovenskej meny na euro, pričom eurobankovky a euromince, vrátane zberateľských euromincí vydaných Národnou bankou Slovenska, sa stali zákonnými platidlami vo svojej nominálnej hodnote pri

všetkých hotovostných peňažných platbách v Slovenskej republike. Dňom zavedenia eura sa tiež začalo obdobie duálneho hotovostného peňažného obehu, ktoré trvalo šesťnásť kalendárnych dní vrátane dňa zavedenia eura. Tento duálny menový režim teda trval do 16.01.2009 a od 17.01.2009 bola zákonným platidlom na území SR mena euro, ktorá nahradila slovenskú korunu. Po uvedenom dátume už nebolo možné plniť bežné peňažné záväzky v slovenských korunách ako v platnej mene, ale suma vyjadrená v slovenských korunách mohla mať význam ako číselné vyjadrenie hodnoty, ktorú bolo potrebné prepočítať na eurá.

53. Podľa dovolacieho súdu oba nižšie sudy pri právnom posúdení veci adekvátne vychádzali aj z právnej úpravy zákona č. 659/2007 Z. z. Okrem nimi citovaného § 9 ods. 1 dovolací súd per analogiam poukazuje aj na § 9 ods. 2 tohto zákona, v zmysle ktorého peňažné sumy v slovenskej mene uvedené okrem iného aj v zmluvách a dohodách sa odo dňa zavedenia eura považujú za peňažné sumy v eurách, a to v prepočte a so zaokrúhlením podľa konverzného kurzu. Zákon nestanovuje, že zmluvné sumy uvedené v SKK po prechode na euro sú neplatné, naopak, nastavuje mechanizmus ich právneho prepočtu a zachovania právnych účinkov. Je zrejmé, že zákon tu a priori rieši situáciu „starých“ zmlúv, existujúcich v dobe zavedenia a prechodu na euro, avšak vzhľadom na čas a okolnosti uzavretia danej kúpnej zmluvy, ako bolo osvetlené vyššie, bolo možné toto zákonné ustanovenie ako aj ostatné, nižšími súdmi citované ustanovenia zákona č. 659/2007 Z. z. pri právnom posúdení veci použiť primerane.

54. Dovolací súd ďalej uvádza, že dovolateľ správne zdôraznil význam dohody o kúpnej cene ako podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy. Uvedené však neopomenuli ani nižšie sudy pri právnom posúdení veci. Z ich rozhodnutí zreteľne vyplýva, že podľa § 588 OZ z kúpnej zmluvy vzniká predávajúcemu povinnosť predmet kúpy odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň dohodnutú cenu. Podľa § 589 OZ cenu treba dojednať v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom, inak je zmluva neplatná podľa § 40a. V nadväznosti na to platí podľa § 40a OZ (aplikovateľný aj na obchodné vzťahy pri kúpe nehnuteľnosti), že ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovoľá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovoľá. Uvedené však predstavuje relatívnu neplatnosť právneho úkonu, ktorej sa žalobca nedovoľoval.

55. K záveru o platnosti dojednania kúpnej ceny v danom prípade z hľadiska toho, že cena musí byť v zmluve dohodnutá tak, aby bola určitá alebo aspoň určiteľná, dovolací súd podporne a len primerane poukazuje na skorší rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 191/2009 z 31.01.2011, podľa ktorého „okolnosť, že v kúpnej zmluve sa účastníci dohodli na nižšej kúpnej cene ako v zmluve o budúcej zmluve, nerobí kúpnu zmluvu (ktorá inak spĺňa všetky formálne a obsahové náležitosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností požadované zákonom) neplatnou, pretože z okolností prejednávanej veci je zrejmé, že tak žalobcovia, ako aj žalovaní chceli svojím prejavom vôle v kúpnej zmluve spôsobiť právne účinky, ktoré s takýmto prejavom vôle normy občianskeho práva spájajú, t.j. previesť na žalovaných vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam za dohodnutú kúpnu cenu; ak by žalobcovia takúto vôľu nemali, kúpnu zmluvu by so žalovanými neuzavreli. Keďže žalobcovia netvrdili, že by kúpnu zmluvu neuzavreli slobodne, a pretože sporná kúpna zmluva je určitá a zrozumiteľná, je platným právnym úkonom (§ 37 ods. 1 OZ), ako správne uzavrel aj odvolací súd“.

56. Dovolací súd napokon, sumarizujúc relevantné právne úvahy k posudzovanej veci, uvádza, že ak bolo v kúpnej zmluve uvedené, že kúpna cena je „vo výške 11 850 000 Sk bez DPH 19 %“, tak hoci bola zmluva podpísaná 23.08.2009, cena je určitá; jej výška je presne číselne vyjadrená a právny poriadok poskytuje pevný konverzný mechanizmus na jej vyjadrenie v eurách. Podľa § 37 ods. 1 OZ musí byť právny úkon urobený slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný. Zároveň však § 37 ods. 3 OZ výslovne stanovuje, že právny úkon nie je neplatný pre chyby v písaní a počítaní, ak je jeho význam nepochybný. Neplatnosť by prichádzala do úvahy, ak by zo zmluvy nebolo možné zistiť,

aká cena bola dohodnutá, napríklad ak by boli v zmluve rozporné sumy, chýbal by číselný údaj, alebo by nebolo zrejmé, či ide o SKK, EUR alebo inú hodnotu. Neplatnosť však nie je daná, ak je cena uvedená jednoznačne v slovenských korunách a jej ekvivalent v eurách je objektívne vypočítateľný podľa pevného konverzného kurzu. V takom prípade nejde o neurčitú cenu, ale o cenu vyjadrenú v už nahradenej mene, ktorú zákon umožňuje prepočítať. To, že kúpna cena bola následne riadne zaplatená v eurách v sume zodpovedajúcej hodnote uvedenej v SKK, má význam najmä ako dôkaz o tom, ako zmluvné strany samotné rozumeli zmluve (tu s poukazom na § 35 ods. 2 OZ). Podľa § 39 OZ je neplatný právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu, zákon obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Samotné uvedenie kúpnej ceny v SKK po zavedení meny euro v SR však nemožno považovať za taký rozpor so zákonom, ktorý by sám osebe spôsoboval neplatnosť kúpnej zmluvy. Zákon č. 659/2007 Z. z. práve počíta s tým, že peňažné sumy v SKK sa v právnych dokumentoch môžu vyskytovať a upravuje ich prepočet. Dokonca pri právnych vzťahoch vzniknutých pred účinnosťou zákona stanovuje, že sumy vyjadrené v slovenských korunách sa odo dňa zavedenia eura považujú za sumy v eurách podľa pravidiel pre prechod na euro, ak sa účastníci nedohodnú inak. Predmetná zmluva bola uzavretá síce až po zavedení eura, rozhodujúce však je, že právny poriadok považoval peňažné sumy v slovenských korunách za prepočítateľné a zachovával kontinuitu právnych vzťahov, nie ich automatickú neplatnosť. Požiadavke určitosti kúpnej ceny ako podstatnej náležitosti kúpnej zmluvy podľa § 588 OZ uzavretej po 31.12.2008, resp. po 16.1.2009, nebráni, ak bola vyjadrená určitou peňažnou sumou v slovenských korunách, keďže ju bolo možné na peňažnú menu euro platnú v čase uzavretia kúpnej zmluvy z 23.08.2009 prepočítať konverzným kurzom stanoveným podľa zákona č. 659/2007 Z. z., za jeho primeranej aplikácie. Uvedenie kúpnej ceny v slovenských korunách v kúpnej zmluve uzavretej po zavedení eura predstavuje samo osebe len nesprávne označenie menovej jednotky, nie dôvod absolútnej neplatnosti zmluvy, pokiaľ je výška kúpnej ceny nepochybná a objektívne prepočítateľná podľa pevného konverzného kurzu a z následného správania strán vyplýva, že zmluvné strany ju takto aj zhodne chápali a splnili. Aj v danom prípade bolo pri právnom posúdení týkajúcom sa výkladu kúpnej zmluvy opodstatnené opierať sa o zásadu in favor contractus.

57. Dovolací súd ďalej len pre úplnosť uvádza, že za účelom vzniku platnej dohody o cene je v zmysle zákona č. 18/1996 Z. z. o cenách prípustné, aby bola cena určená dohodou o spôsobe, akým sa cena vytvorí, pod podmienkou, že tento spôsob cenu dostatočne určuje. Musí teda byť zrejmé a za každých okolností určiteľné, aká hodnota je kladená ako ekvivalent k predávanej veci. V zmysle vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že v danom prípade bola táto podmienka splnená a okolnosť, že kúpna cena bola určená k dátumu 23.08.2009 v už neplatnej mene, s vyjadrením kúpnej ceny peňažnou sumou v slovenských korunách, automaticky neznamená, že nedošlo k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy pre absenciu obligatórnej náležitosti, resp. z hľadiska možného plnenia - zaplatenia dohodnutej kúpnej ceny. Z hľadiska žalobcom namietaných kritérií absolútnej neplatnosti právnych úkonov, bol preto správny právny záver odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí, že medzi zmluvnými stranami dňa 23.08.2009 k absolútne neplatnému uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo.

58. Dovolací súd dodáva, že všeobecne záväzné cenové predpisy, v súlade s ktorými má byť kúpna cena určená, obmedzujú zmluvnú voľnosť súkromnoprávných subjektov v minimálnej miere. Pri vzniku platných právnych úkonov je nutné, aby prejav vôle zodpovedal skutočnej vôli konajúcich osôb. V prípade nejasností platí, že skutočná vôľa má prednosť pred jej vonkajším prejavom. V predmetnej kúpnej zmluve síce bola vyjadrená kúpna cena v už neplatnej mene (SKK), avšak s prihliadnutím na skutočne prejavenu vôľu zmluvných strán je zrejmý súlad vôle a jej prejavu. Dovolací súd zdôrazňuje, že v posudzovanom prípade vyjadrenie kúpnej ceny v neplatnej mene (SKK) neznamená úplnú absenciu dohody o cene v prípade, že hodnota predmetu kúpnej zmluvy je za každých okolností zrozumiteľná a určiteľná legitímnym a legálnym spôsobom.

59. Pokiaľ žalobca na podporu svojho názoru o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy v konaní pred súdmi nižších inštancií súčasne tvrdil (avšak nepreukázal), že v danom prípade k zaplateniu kúpnej ceny v skutočnosti nedošlo, tak dovolací súd poznamenáva, že už skôr v inom spore vyslovil, že skutočnosť, či fakticky k zaplateniu kúpnej ceny zo strany kupujúceho došlo v zmluve dojednaným, či iným spôsobom, nemá z hľadiska právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku vplyv na platnosť kúpnej zmluvy. Najvyšší súd konštatoval, že samotné (ne)zaplatenie kúpnej ceny zo strany kupujúceho

nemá z hľadiska právnej úpravy (§ 588 Občianskeho zákonníka) vplyv na platnosť kúpnej zmluvy a tiež, že dôvodom neplatnosti kúpnych zmlúv nemôže byť nezaplatenie kúpnej ceny, takýmto konaním totiž nedochádza ani k obchádzaniu zákona, či ku konaniu v rozpore s dobrými mravmi, avšak zakladá nárok na odstúpenie od zmluvy (§ 48 ods. 1 a 2 v spojení s § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka) [viď rozsudok sp. zn. IObdoV/4/2021 z 30.11.2022 v znení uznesenia sp. zn. IObdoV/4/2021 z 30.01.2023, proti ktorému podanú ústavnú sťažnosť ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 74/2025 zo 06.02.2025 odmietol].

60. Dovolací súd teda uzatvára a v odpovedi na dovolateľovu formulovanú právnu otázku v jej prípustnej časti uvádza, že v takých okolnostiach aké predstavuje vec tu posudzovaná, uvedenie kúpnej ceny peňažnou sumou v slovenských korunách v kúpnej zmluve podľa ustanovenia § 588 Občianskeho zákonníka uzavretej dňa 23.08.2009, t. j. po zavedení meny euro v Slovenskej republike zákonom č. 659/2007 Z. z., nemá bez ďalšieho za následok jej absolútnu neplatnosť podľa ustanovenia § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

61. Z obsahu dovolania taktiež vyplýva, že žalobca ho podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu, t. j. vrátane rozhodnutia o náhrade trov konania, avšak v dovolaní žiadne dôvody týkajúce sa napádaných výrokov o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania neuviedol. Dovolacie dôvody uvádzané žalobcom k namietanej vade nesprávneho právneho posúdenia sa viažu len k rozhodnutiu vo veci samej. V zmysle uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. IVOBdo/2/2021 z 29.09.2021, publikovaného pod č. R 91/2021 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8, ročník 2021, je dovolanie prípustné proti výroku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania len z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti je v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Taktiež z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 387/2019, vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní v otázke nároku na náhradu trov konania je rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní (len) z dôvodov zmätočnosti. Preto dovolací súd uzavrel, že dovolanie v časti proti výrokom o náhrade trov konania prípustné nie je (§ 447 písm. f/ CSP).

62. Podľa § 447 písm. f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

63. Podľa § 448 CSP, dovolací súd zamietne dovolanie, ak dovolanie nie je dôvodné.

64. Dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov dovolanie žalobcu podané proti I. výroku napadnutého rozsudku zamietol podľa § 448 CSP pre jeho nedôvodnosť vo veci samej ako aj vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov prvoinštančného konania, závislom od rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej. Dovolanie žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu vo výrokoch II. a III. o náhrade trov odvolacieho konania pre jeho neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

65. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného ako úspešnej sporovej strane v dovolacom konaní priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

66. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.